ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ..... *Δραχμὰς 7.50*
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ..... *Φρ. Χρ. 8*

ΕΤΟΣ Γ' — ΑΡΙΘΜΟΣ 70

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ Λ. 10

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν:
"ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ,, ΑΘΗΝΑΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Νοεμβρίου 1907

Ἡ «ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ» διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν καὶ τὸν ἔλεγχον δωδεκαμελοῦς συμβουλίου ἐκ δικηγόρων ἐν Ἀθήναις.

Ἐπόπται τῆς ὕλης καὶ ὑπεύθυνοι
ΠΕΤΡΟΣ ΘΗΒΑΙΟΣ
Π. ΛΑΓΟΠΑΤΗΣ — Α. ΜΠΟΥΚΡΑΣ
Δικηγόροι ἐν Ἀθήναις

ΠΩΣ ΕΛΗΞΕ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ

Η ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΚΑΙ ΟΛΙΓΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Τὸ ζήτημα τοῦ Καταστήματος τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν, ὅπερ ἐπὶ τρεῖς περίπου ἑβδομάδας ἀπησχόλησε τοὺς δικηγόρους Ἀθηνῶν, ἔθεσε δὲ ἐν καταναγκαστικῇ ἀναπαύσει τοὺς δικαστὰς τοῦ πρώτου βαθμοῦ, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς λήξαν ἀπὸ τῆς παρελθούσης Δευτέρας. Μετὰ τὴν συνέλευσιν τῆς παρελθούσης Κυριακῆς καὶ τὴν ληφθεῖσαν ἐν αὐτῇ γνωστὴν ἀπόφασιν, ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἐπανέλαβε καὶ αὖθις πρὸς τὸν ἐπισκεφθέντα αὐτὸν ἐξ ὀνόματος τῶν δικηγόρων κ. Ἰωάν. Εὐκλείδην, ὅτι ἀναγνωρίζει τὰς διαμαρτυρίας τῶν δικηγόρων ὡς δικαίας, ὡς προσωρινὴν δὲ λύσιν ἀποδέχεται τὴν ἐγκατάστασιν τῆς αἰθούσης τῶν συνεδριάσεων διὰ τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις εἰς μίαν τῶν αἰθουσῶν τοῦ Ἐθνικοῦ τυπογραφείου. Ἡ λύσις αὕτη δὲν φαίνεται κατ' ἀρχὴν ἀποκρουσθεῖσα ὑπὸ τῶν δικηγόρων, οὕτω δὲ αἱ συνεδριάσεις, ἐφ' ὅσον τὸ δυνατὸν πλήρεις, ἄρχονται ἀπὸ τῆς σήμερον καὶ τοιουτοτρόπως τὸ ὀξὺ τοῦ ζητήματος μέρος δύναται νὰ θεωρηθῇ λήξαν.

Καθ' ἡμᾶς, πᾶσα λύσις ἣν ἡ κεντρικὴ ἀρχὴ θὰ ἔδιδεν, ἀνεξαρτήτως πρὸς πᾶσαν λεπτομέρειαν, μαρτυρεῖ νίκην τοῦ δικηγορικοῦ σώματος ὅπερ διὰ πρώτην φορὰν μετὰ ἔτη μακρὰ κατενόησεν ὅτι δύναται νὰ σκεφθῇ καὶ νὰ ἐπιδληθῇ ἐπὶ ζητημάτων γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος. Νίκην ἐν ἄλλαις λέξεσι δὲν θεωροῦμεν ξηρὸν τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ αἴθουσα μετετοπίσθη ἀπὸ τούτου τοῦ σημείου, εἰς ὃ εὑρίσκετο, εἰς τὸ ἕτερον, ἀλλ' αὐτὸ τὸ γεγονὸς τῆς ὁμοφώνου ἐξεγέρσεως καὶ τῆς ἐπικρατήσεως. Ἕνεκα τούτου οὔτε ἀνεμίχθημεν οὔτε καὶ ἐθεωρήσαμεν σκόπιμον νὰ ἀναμιχθῶμεν ἐπὶ τῶν διαφόρων λεπτομερειῶν δι' ὧν ἐπεζητεῖτο ἡ διευθέτησις τῶν πραγμάτων.

Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ κ. Κ. Ἔσσλιν.

Ὅτι δὲ ὑπάρχουσι ζητήματα, σοβαρώτερα τολμῶμεν νὰ εἴπωμεν, ἱκανὰ ν' ἀπασχολήσωσι τοὺς δικηγόρους πρὸ παντός, ζητήματα ἅτινα καὶ ἡμεῖς πλέον ἢ ἅπαξ ὑπεδείξαμεν καὶ ἀνεκινήσαμεν, οὐδεὶς δύναται νὰ ὑπάρξῃ ὁ ἀντιλέγων. Τινὰ τούτων, μὲ τὸ διακρίνον αὐτὸν ἀδρὸν τοῦ ὕφους θέτει ὁ κ. Κ. Ἔσσλιν ἐν τῇ ἑξῆς ἐπιστολῇ του:

Κύριε Διευθυντά

Μαθὼν ὅτι ἐκλήθη εἰς συνεδρίασιν τὸ Δικηγορικὸν σῶμα, μετέβην χθὲς εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Πρωτοδικείου καὶ ἠκροάσθην τῶν ἀγορεύσεων, αἵτινες ὅλαι θέμα εἶχον τὴν ἀνεπάρκειαν τῆς αἰθούσης τοῦ Πρωτοδικείου, ἥτις ὡς ἀναμφισβήτητος παρ' ὅλων ἐθεωρήθη. Ἐνῷ δὲ οἱ συνάδελφοι ἠγόρευον, ἐγὼ ἠρώτων ἐμαυτόν, ἐὰν τῷ ὄντι εἶναι ἀνεπαρκὴς ἡ αἴθουσα.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 162 τῆς Πολ. Δικονομίας αἱ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συζητήσεις εἶναι δημόσιαι διὰ τοὺς διαδίκους καὶ τὸν λοιπὸν λαόν. Ἡ διαδικασία ἄρχεται ἐκφωνοῦντος τοῦ κλητῆρος τὰς ὑποθέσεις (ἄρθρ. 579), κατόπιν ἕκαστος τῶν διαδίκων ἀναγινώσκει τὰς ἐγγράφους αὐτοῦ προτάσεις καὶ σαφηνίζει αὐτὰς προφορικῶς (ἄρθρ. 581). Τὸ δικαστήριον ἀκροᾶται τῶν ἀγορεύσεων, ὁμιλεῖ ὁ Εἰσαγγελεύς, καὶ κατόπιν παραχρῆμα ἐκδίδεται ἡ ἀπόφασις, ἢ ἀναβάλλεται ἡ ὑπόθεσις εἰς περαιτέρω διάσκεψιν, ἤ, ἐπὶ δυσχερεστέρων ὑποθέσεων, διατάσσεται ἔγγραφος διαδικασία. Ὁσάκις πρόκειται νὰ ἐξετασθῶσι μάρτυρες, οὗτοι ἐξετάζονται ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ καὶ τότε μόνον διορίζεται εἷς ἐκ τῶν Δικαστῶν πρὸς ἐξέτασιν αὐτῶν ἐκτὸς τοῦ Δικαστηρίου, ὁπόταν ἡ ἐξέτασις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τελειώσῃ εἰς μίαν μόνην ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συνεδριασιν (ἄρθρ. 307). Ἄλλος Δικαστὴς ἐπιφορτίζεται τὴν ἐξέτασιν μόνον, ὁπόταν οἱ μάρτυρες κατοικῶσι μακρὰν τῆς ἕδρας τοῦ Δικαστηρίου (ἄρθρ. 309).

Ὁ νόμος θέλει ὅπως τὰ Δικαστήρια ἀποφαίνωνται κατὰ πεποίθησιν καὶ κατὰ τὴν ἐκ τῶν συζητήσεων παραχθεῖσαν ἀπροσωπόληπτον γνώμην αὐτῶν περὶ τῆς ἀληθείας τῶν γεγονότων, τοῦ ἀξιοπίστου τῶν μαρτύρων καὶ τοῦ ἀξιοχρέου τῶν λοιπῶν ἀποδείξεων. Ὁ νόμος δὲν θέλει αἱ συνεδριάσεις νὰ ἀφορῶσιν εἰς τὴν συλλήβδην ἐκδίκασιν ἐντὸς μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος σωρείας ὑποθέσεων. Θέλει δὲ τὴν προφορικὴν ἀνάπτυξιν ἐνώπιον τῶν πολυμελῶν Δικαστηρίων ἐπὶ τῷ τέλει α'.) ἵνα μὴ δικάζῃ μόνος ὁ Εἰσηγητής, ἀλλ' ἡ εἰσήγησις αὐτοῦ νὰ γίνηται ἐνώπιον συναδέλφων εἰδότων τὰ κύρια τῆς ὑποθέσεως σημεῖα, β'.) ἵνα οἱ δικάζοντες δικάζωνται ὑπὸ τοῦ ἀκροατηρίου διατελοῦντος καὶ τούτου ἐν γνώσει τῶν λεχθέντων καὶ τῶν παραχρῆμα ἀποφασισθέντων. Ἡ διπλῆ ἀρχὴ τῆς ταχείας δικαιοσύνης καὶ τῆς δημοσιότητος ὁλονὲν ἐνισχύονται παντοῦ τοῦ λοιποῦ κόσμου, πλὴν τῆς Ἑλλάδος. Ἐὰν δ' ἐτηρεῖτο παρ' ἡμῖν ὁ νόμος, οἷος εἶναι, αἴθουσα τὸν ἥμισυ χῶρον μόνον ἔχουσα τῆς αἰθούσης τοῦ Πρωτοδικείου, θὰ ἦτο ὑπεραρκής.

Τὸ δικηγορικὸν σῶμα, συνελθὸν ἐξ ἀφορμῆς τῆς αἰθούσης, ὅπως διὰ φλογερῶν ἀγορεύσεων ἀμυνθῇ ὑπὲρ τῆς καλῆς λειτουργίας τῆς δικαιοσύνης, δὲν θὰ εἶχεν ἐκπληρώσει πολὺ σοβαρώτερον καθῆκον, ἐὰν τὰς διαμαρτυρίας αὐτοῦ ἀπηύθυνε κατὰ τῶν Δικαστῶν πρῶτον, κατὰ τῆς ἀρχῆς ἥτις διοικεῖ τὰ τῆς Δικαιοσύνης κατόπιν, ἀλλὰ καὶ καθ' ἑαυτοῦ, ὡς ἀποδεχομένου καὶ ἐνασμενιζομένου τὴν ὑφισταμένην κατάστασιν; *Δικαιοσύνη, καθ' ὃν τρόπον παρ' ἡμῖν διεξάγονται αἱ δίκαι, εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ.* Εἷς μόνος δικάζει, ὁ Εἰσηγητής, δικάζει δὲ μὲ ἀποδείξεις, ὧν οὐδέποτε ἔλαβε ζωντανὴν ἀντίληψιν. Ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων παραπέμπεται εἰς Εἰσηγητὴν Πάρεδρον ἢ Εἰρηνοδίκην, εἰς πρόσωπα, τὰ ὁποῖα εἰς δόξαν τῆς Ἑλληνικῆς δικαιοσύνης οὐδὲ κινοῦνται ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτῶν, ἐὰν μὴ πληρωθῶσιν. Ἐπὶ τῶν Παρέδρων ἡ δικαιολογία εἶναι ὅτι εἶναι ἄμισθοι, ἐπὶ τῶν Εἰρηνοδικῶν, ὅτι ἀνεπαρκῶς μισθοδοτοῦνται. Καὶ οὐδεὶς ἦλθε νόμος νὰ κανονίσῃ τοὐλάχιστον τὴν ὑπὸ τῆς πράξεως καθιερωθεῖσαν χρηματικὴν ἀμοιβήν, οὕτω δὲ εἰσήχθη σοβαρὰ ἀνισότης μεταξὺ τῶν διαδίκων, διότι, ὁπόταν ἐπ' ἀμοιβῇ γίνηται ἡ διεξαγωγή, ὁ τὰ περισσότερα πληρώνων ἀσφαλῶς προμηθεύεται τὸ καλλίτερον ἐμπόρευμα.

Ἤλπιζον ὅτι ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς Δικηγορικῆς ἐξεγέρσεως ἤθελον ἀκούσει λέξεις τινὰς ἀφορώσας εἰς τὴν κατάστασιν τῆς Δικαιοσύνης, ἐξικνουμένας πέραν τοῦ ζητήματος τοῦ χώρου. Ἐδείχθη ἐν τοῖς ἄνω, ὅτι, ἐὰν ἐτηρεῖτο ὁ νόμος, ὁ ὑπάρχων χῶρος θὰ ἦτο ὑπεραρκής. Ἐρωτᾶται ἤδη μήπως ὑπὸ τὴν ἐξέλιξιν, ἣν παρ' ἡμῖν ἔλαβον αἱ δικονομικαὶ διατάξεις ὁ χῶρος εἶνε ἀνεπαρκής. Ὁσάκις μετέβην εἰς συνεδρίασιν τοῦ Πρωτοδικείου ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ ἴδω ὅτι πλὴν τῆς οὐσίας καὶ ὁ ξηρὸς τύπος παραβιάζεται καὶ διατηρεῖται μόλις ὁ σκελετὸς αὐτοῦ ὑπὸ ὅσον ἔνεστι κωμικὴν χροιάν. Ἐπὶ τῆς ἕδρας αὐτῶν κάθηνται οἱ τρεῖς Κοι Δικασταὶ μετὰ τοῦ Εἰσαγγελέως καὶ τοῦ γραμματέως των, ὁ κλητὴρ ἐκφωνεῖ ὀνόματα καὶ οἱ δικηγόροι ἐκ τῶν διαφόρων γωνιῶν τῆς αἰθούσης κινοῦν τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ ξελαρυγγίζονται πληροφοροῦντες τὸ Δικαστήριον καὶ τὸν Γραμματέα ὅτι αὐτοὶ εἰσὶν οἱ ἁρμόδιοι ἀντιπρόσωποι τῶν δημοπραττουμένων ὀνομάτων. Ἀνάπτυξις προτάσεων ὄχι· ἀνάγνωσις αὐτῶν, ὄχι· κατάθεσις τῶν προτάσεων οὔτε· αὗται τὴν ἐπαύριον ἀποστέλλονται καὶ κατατίθενται παρὰ τῷ Γραμματεῖ.

Ἄρά γε ὑπάρχει τι ἐν τῇ τοιαύτῃ διαδικασίᾳ ἄλλο οὐσιῶδες πλὴν τῆς καταθέσεως τῶν προτάσεων; Καὶ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ οὐσιώδους τούτου δὲν θὰ ὑπερήρκει καὶ τὸ μικρότερον δωμάτιον τοῦ **Δρομοκαϊτείου ἱδρύματος.**

Ἐν Ἀθήναις τῇ 5ῃ Νοεμβρίου 1907.

Μετὰ πολλῆς ὑπολήψεως
Κ. Ἔσσλιν

Τὰ παρασκήνια

Ἔξω δὲ τῶν κομματικῶν συνηθειῶν μας θὰ ἦτο ἂν ὑπόθεσις *τόσου χρηματικοῦ* ἐνδιαφέροντος, οἷα ἡ τῆς μισθώσεως ἑνὸς κτιρίου ἐν Ἀθήναις ὡς καταστήματος Πρωτοδικείου, διεξήγετο ἄνευ παρασκηνίων. Μία πτυχὴ τούτων ἀνασύρεται διὰ τῶν κάτωθι δύο ἐπιστολῶν, ἐξ ὧν ἡ μία ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν ἐφημερίδα «Σκρὶπ» τῆς παρελθούσης Κυριακῆς, ἡ δὲ ἑτέρα ἀπεστάλη πρὸς ἡμᾶς ὑπὸ τοῦ δικηγόρου καὶ πληρεξουσίου τοῦ ἰδιοκτήτου τῆς οἰκίας τῶν κληρονόμων Κορομηλᾶ κ. Ν. Μοσχοβάκη.

Ἡ ξηρὰ τούτων ἀνάγνωσις παρέχει ἀφορμὴν εἰς σειρὰν ὅλην σκέψεων, εἰς ἃς πᾶς τις ἠδύνατο νὰ προδῇ καὶ ἀτελῆ ἀκόμη ἔχων ἰδέαν τῶν ὅρων ὑφ' οὓς καὶ πολιτικῶς καὶ κοινωνικῶς κινούμεθα.

Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ κ. Ν. Μοσχοβάκη

Ἀξιότιμε κ. συντάκτα,

Ἐλέχθησάν τινα μὴ ἀκριβῆ περὶ τῆς ἐξευρέσεως οἰκοδομῆς προσφόρου δι' ἐγκατάστασιν τοῦ Πρωτοδικείου, νομίζω δὲ ὅτι δὲν εἶνε περιττὸν νὰ γνωσθῇ ὅτι ὡς πληρεξούσιος τοῦ ἰδιοκτήτου τῆς ἐπὶ τῆς πλατείας Συντάγματος οἰκίας πρῴην Κορομηλᾶ εἶχον ἤδη κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ θέρους ἔλθει εἰς διαπραγματεύσεις μετὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, ἵνα μισθωθῇ αὕτη πρὸς τὸν ἀνωτέρω σκοπόν· ὅτι δὲ μετὰ ἐπανειλημμένας ἐπισκέψεις τῆς οἰκίας ταύτης ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ καὶ τῆς ἐπὶ τούτῳ διορισθείσης ἐπιτροπῆς καὶ μετὰ πολλὰς συνεννοήσεις, ἰδίᾳ περὶ τῆς διαπλατύνσεως τῆς ἐν τῷ ἰσογείῳ αἰθούσης καὶ ἀνοίξεως εἰδικῆς διὰ τοὺς διαδίκους εἰσόδου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Νίκης, ἐφαίνετο καὶ ὁ κ. Ὑπουργὸς καὶ τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἐνθουσιασμένοι αὐτὸ τοῦτο, ὅτι τὸ Πρωτοδικεῖον θὰ ἐνεκαθίστατο ἐπὶ τέλους εἰς μέγαρον πολυτελές, εὐρύχωρον, στερεὸν καὶ μετὰ πλείστων εὐκολιῶν, διὸ καὶ μοὶ ἀνήγγειλεν ὁ κ. Ὑπουργὸς ὅτι θέλει διατάξει τὴν σύνταξιν τοῦ συμβολαίου, καθόσον καὶ περὶ τοῦ ἐνοικίου εἴχομεν πλέον μείνει πληρέστατα σύμφωνοι.

Εἶχε δὲ ὁρισθῇ τὸ ἐνοίκιον κατ' ἀρχὰς μὲν εἰς 19,000 δρ. πλὴν κατόπιν, ἕνεκα τῶν ζητηθεισῶν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ μεταρρυθμίσεων, εἰς δρ. 22,000 ἃς καὶ ταύτας ὑπεβίβασα εἰς 21,000, ἀναλαβὼν καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ καταβάλω ἐφ' ἅπαξ δρ. χιλίας διὰ τὰ ἔξοδα μεταφορᾶς τῶν ἐπίπλων καὶ τοῦ ἀρχείου τοῦ Πρωτοδικείου.

Ἐνῷ ὅμως ἀνέμενον νὰ προσκληθῶ εἰς ὑπογραφὴν τοῦ συμβολαίου μοὶ ἀναγγέλλεται αἴφνης ὅτι ἐξευρέθη ἄλλη, καταλληλοτέρα, οἰκία, ἥτις καὶ ἀμέσως ἐμισθώθη ὄντως. Περιττὸν νὰ προσθέσω ὅτι ἡ καταλληλοτέρα αὕτη οἰκία εἶνε ἡ ἐξεγείρουσα νῦν τὴν ἀγανάκτησιν τῶν κ. κ. δικηγόρων. Εἶνε ὅμως ἀνάγκη νὰ εἴπω ὅτι ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς καὶ ἐπανειλημμένως ἔπειτα εἶχον ῥητῶς δηλώσει εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν ὅτι, ἐὰν τὸ ζήτημα τῆς ἐνοικιάσεως δικαστικοῦ μεγάρου ἤθελε λυθῇ κατὰ τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς πιέσεις τῆς πολιτικῆς, ἐγὼ ἀποσύρω τὴν πρότασίν μου, ὁ δὲ κ. Ὑπουργὸς εἶχε τὴν καλωσύνην κατηγορηματικῶς νὰ μὲ διαβεβαιώσῃ ὅτι ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ ἀμετάτρεπτον ἀπόφασιν ἔχει νὰ μὴ λάβῃ ὑπ' ὄψιν εἰμὴ τὸ συμφέρον τῆς ὑπηρεσίας.

Διατελῶ μετ' ἐξαιρέτου ὑπολήψεως
Ν. Γ. Μοσχοβάκης

Ἡ ἐπιστολὴ τῆς κ. Μαρίας Κολιάτσου

Ἀθῆναι 3 Νοεμβρίου 1907

Ἀξιότιμε κ. Διευθυντὰ τοῦ «Σκρὶπ»

Τὸ ἕν τισιν ἐφημερίσιν ἐπαναλαμβανόμενον, ὅτι ἠρνήθην νὰ ἐπενέγκω τὰς ἐπιβληθείσας μοι ἐπισκευὰς ἐν τῇ διὰ τὸ Πρωτοδικεῖον μισθωθείσῃ οἰκίᾳ μου εἶνε ἀπολύτως ἀνακριβές, καθόσον πάσας τὰς ὑπὸ τοῦ μισθωτηρίου συμβολαίου προβλεπομένας τοιαύτας ἐδέχθην νὰ παράσχω.

Δέξασθε κλπ.

Μαρία Στυλ. Κολιάτσου

ΓΝΩΜΗ ΑΞΙΑ ΠΡΟΣΟΧΗΣ

Ἀξιότιμε κ. Διευθυντὰ.

Δεδομένου ὅτι αἱ ἐν ταῖς αἰθούσαις τῶν συνεδριάσεων ἀταξίαι δὲν λαμβάνουσι χώραν, τόσον ἐκ τῆς ἐλλείψεως χώρου, ὅσον ἐκ τῆς συνηθείας τῶν περισσοτέρων συναδέλφων νὰ ἵστανται περὶ τὴν ἕδραν τῶν δικαστῶν, εἴτε διὰ νὰ ἀκούωσιν εὐκρινέστερον εἴτε καὶ δι' ἄλλους λόγους, θεωρῶ ὅτι βάσις τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἡσυχίας τῆς νέας ἐν τῷ παλαιῷ ἐθνικῷ τυπογραφείῳ αἰθούσης τοῦ Πρωτοδικείου (ἀφοῦ μάλιστα αὕτη εἶνε ἡ εὐρυτέρα τῶν μέχρι τοῦδε) θὰ εἶνε ἡ τοποθέτησις τῆς ἕδρας οὐχὶ εἰς τὸ βάθος τῆς αἰθούσης, ἀλλ' ἐκ τῷ μέσῳ κατὰ τὸ μῆκος αὐτῆς.

Δέξασθε κλπ,

Ἀριστείδης Σ. Μπαλᾶνος

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΝ

Ὀλίγαι παροτηρήσεις συνεργάτου ἡμῶν ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον «Ἀργόσχολος,» ἃς εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον ἐδημοσιεύσαμεν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐρασιτέχναι πολῖται», ἔδωσαν ἀφορμὴν εἰς τὸν ἐν Ἀθήναις δικηγόρον καὶ ὑφηγητὴν κ. Παναγ. Ἀραβαντινὸν πρὸς συγγραφὴν τῆς μελέτης, ἧς τὸ πρῶτον μέρος δημοσιεύομεν σήμερον. Ἀτυχῶς ὁ παρ' ἡμῖν νομικὸς κόσμος, ἀπησχολημένος ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἑρμηνείαν τῶν στενῶν τῆς Δικονομίας ἀρθριδίων καὶ τῶν ἄλλων ξηρῶν διατάξεων, σπανιώτατα λαμβάνει εὐκαιρίαν νὰ ἐπικοινωνήσῃ τῶν μεγάλων ζητημάτων, ἅτινα ἀπὸ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος προσέδωσαν εἰς τὴν ἐπιστήμην τοῦ δικαίου ὄψιν ἐντελῶς ἀλλοίαν. Ἂς εὐχηθῶμεν, ὅπως ἡ ἐμβριθὴς τοῦ κ. Π. Ἀραβαντινοῦ μελέτη φιλοτιμήσῃ τοὺς ἔχοντας τὰ ἐφόδια νὰ ἀνακινῶσι θέματα καὶ ἔξω τοῦ στενοῦ κύκλου τῆς δικηγορίας εὑρισκόμενα:

Δὲν ὑποθέτω, ὅτι θὰ ὑπάρξῃ ὁ ἀμφισβητῶν, ὅτι τὸ κυρίως χαρακτηρίζον τὴν σύγχρονον ἐποχὴν εἶναι ἡ μελέτη τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων.

Ἡ τάσις αὕτη τοῦ πνεύματος τῆς συγχρόνου ἐποχῆς ἐκδηλοῦται πολλαχῶς καὶ ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ δικαίου.

Ἡ μελέτη τοῦ τε θετοῦ καὶ τοῦ θετέου δικαίου συντελεῖται σήμερον ἀναμφισβητήτως παρὰ τῇ προηγμένῃ ἐπιστήμῃ ἐν συναφείᾳ πρὸς τὴν μελέτην καὶ τὴν ἔρευναν τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων.

Ὅθεν οὐδὲν τὸ ἄπορον ἂν ἡ τάσις αὕτη ἐξεδηλώθη ἐπὶ τέλους καὶ παρ' ἡμῖν.

Διότι τοιαύτης τάσεως ἐκδήλωσις εἶναι ἡ ἐν τῷ τελευταίῳ φύλλῳ τῆς Δικαιοσύνης διατριβὴ ὑπὸ τὸν τίτλον «ἐρασιτέχναι πολῖται».

Ἐν τῇ διατριβῇ ταύτῃ ὁ ἀρθρογράφος ἐπιχειρεῖ νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα, ὅπερ ἀνέρριψεν ἡ στάσις τοῦ ἐπιλέκτου πολίτου, ὅστις ὑποστὰς δολοφονικὴν ἐπίθεσιν ὑπὸ μισθωτοῦ δολοφόνου, ἐσιώπησε καὶ δὲν προσέφυγεν εἰς τὴν ποινικὴν δικαιοσύνην, διότι, ὡς δημοσίᾳ ἐκήρυξεν, ἐδιδάχθη ὑπὸ τῆς πείρας νὰ μὴ ἔχῃ ἐμπιστοσύνην πρὸς αὐτήν.

Τῆς λύσεως τοῦ προβλήματος τούτου, κατ' ἐμὲ κριτήν, ἠστόχησεν ὁ ἀρθρογράφος· καὶ ἠστόχησεν ἀκριβῶς διότι διέλαθεν αὐτὸν ἡ θέσις τοῦ προβλήματος.

Ἀνακριβῶς ἀντελήφθη καὶ ἀνακριβῆ διετύπωσε τὴν ἐλάσσονα πρότασιν τοῦ συλλογισμοῦ του καὶ κατ' ἀκολουθίαν προῆλθεν εἰς ἄστοχον συμπέρασμα.

Ἀλλ' εἶναι τὰ μάλιστα ἐνδιαφέρον νὰ παρακολουθήσῃ τις τὸν συλλογισμὸν τοῦ ἀρθρογράφου καὶ διότι τὸ πρόβλημα, ὅπερ ἐπεχείρησε νὰ λύσῃ, εἶναι μέγα καὶ διότι ἡ προσπάθεια αὐτοῦ παριστᾷ, ὡς εἶπον, ἐκδήλωσιν τῆς νεωτέρας τάσεως τοῦ πνεύματος ἐν τῇ ἐρεύνῃ τῶν περὶ τὸ δίκαιον προβλημάτων.

Τὸ πρόβλημα τοῦ πολίτου τοῦ μὴ αὐτοδικοῦντος ἀλλὰ καὶ μὴ προσφεύγοντος εἰς τὴν δικαιοσύνην πρὸς διεκδίκησιν τῶν δικαιωμάτων του ἐπεχείρησε νὰ λύσῃ ὁ ἀρθρογράφος δι' ἀναδρομῆς εἰς τὴν ἀρχὴν τοῖς κοινωνικότητος τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀνέδραμε δηλ. εἰς τὴν ἑξῆς κεντρικὴν ἰδέαν, ἥτις ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὑποτυπωθεῖσα, ἀποπνιγεῖσα δ' ὕστερον κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ μεσαίωνος, ἀνέκυψε καὶ αὖθις ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς περὶ ἐξελίξεως θεωρίας κατὰ τὸν δέκατον ἔνατον αἰῶνα καὶ ἐξακολουθεῖ σήμερον δεσπόζουσα τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως: Ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι κυρίως μέλος ὀργανισμοῦ, μέλος κοινωνίας, ὡς τοιοῦτος δ' ὀφείλει νὰ συμμορφώνῃ τὰς πράξεις του πρὸς τὰ συμφέροντα τῆς κοινωνίας καὶ νὰ μὴ ἀντιτίθεται ἐγωιστικῶς πρὸς αὐτά· ὅτι ἐν συγκρούσει συμφερόντων ἀτόμου καὶ κοινωνίας νικῶσι τῆς κοινωνίας τὰ συμφέροντα.

Ἡ τοιαύτη κοινωνικὴ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ἀντίληψις εἰσεχώρησε πράγματι εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ δικαίου καί, ὅπερ τὸ σπουδαιότερον, εἰς τὴν θεωρίαν αὐτοῦ τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου καὶ αὐτῶν τῶν ἰδιωτικῶν δικαιωμάτων.

Ἐκ τῆς ἐπικρατήσεως δὲ τῆς κοινωνικῆς ταύτης ἀντιλήψεως ἐγεννήθησαν ποικίλα προβλήματα, ἅτινα καὶ τῆς νομοθεσίας καὶ τῆς ἐπιστήμης τὴν προσοχὴν ἐπεσπάσαντο.

Τοιοῦτο μέγα πρόβλημα εἶνε ἐπὶ παραδείγματι τὸ ἑξῆς: Ποῖον τὸ μέτρον τῆς εἰς τὸ ἄτομον ὡς πρὸς τὰς περιουσιακὰς καὶ οἰκογενειακὰς αὐτοῦ σχέσεις ἀναγνωρισθησομένης κυριαρχίας ἐν ἀντιπαραβολῇ πρὸς τὴν ὁμάδα, ἧς ἀποτελεῖ μέλος;

Ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς κοινωνικῆς ἀντιλήψεως ἐπελήφθη νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα τοῦτο ὁ νομοθέτης τοῦ Γερμανικοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος· κατάταξιν δὲ τῶν διατάξεων αὐτοῦ ἀπὸ τοιαύτης ἐπόψεως παρέχει ὁ Kipp ἐν τῷ πρυτανικῷ του λόγῳ, Der Parteiwille unter der Herrschaft des deutschen B.G.B. Ἂν ἐν τούτῳ ἐπέτυχεν ὁ Γερμανὸς νομοθέτης, ἐπιτρέπεται ν' ἀμφιβάλλῃ τις. Τὸ κατ' ἐμὲ εὐστόχως χαρακτηρίζει ὁ πολὺς Saleilles (Mélanges de droit comparé I.) τὴν προσπάθειαν τοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος ὡς ètape de transition, qui ne pourra que vieilliir, sous le rapport des conceptions sociales.

Ἕτερον πρόβλημα, ἐπίσης μέγα, ἐγεννήθη τὸ ἑξῆς:

Τίς ἡ σχέσις τοῦ δικαιούχου ἀτόμου πρὸς τὸ δικαίωμά του, πρὸς τὴν παρεχομένην τῷ ἀτόμῳ ἐξουσίαν, ἵνα αὐτὸ ρυθμίσῃ τὰ συμφέροντά του; Καὶ δή:

Εἶνε τὸ ἄτομον κυρίαρχον νὰ χρησιμοποιήσῃ κατ' ἀπόλυτον, ἐγωϊστικὴν ἀρέσκειαν τὴν ἐξουσίαν ταύτην; Εἶτα δέ:

Εἶνε τὸ ἄτομον κυρίαρχον νὰ χρησιμοποιήσῃ ἢ νὰ μὴ χρησιμοποιήσῃ τὴν ἐξουσίαν ταύτην πρὸς πραγμάτωσιν τοῦ δικαίου ἐπὶ τῆς συγκεκριμένης περιπτώσεως;

Τοῦ πρώτου τῶν ἄνω ἐρωτημάτων ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς κοινωνικῆς ἀντιλήψεως ἐπελήφθη ἡ νομοθεσία. Τοιουτοτρόπως εὑρίσκομεν, ἐπὶ παραδείγματι, ὅτι ὁ νομοθέτης τοῦ Γερμανικοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος διὰ τῶν §§ 226 καὶ 826 αὐτοῦ ἔθηκεν ὅρια, πέραν τῶν ὁποίων ἄρτια δικαιώματα δὲν δύνανται νὰ ἐνασκηθῶσιν ὑπὸ τοῦ δικαιούχου ἀτόμου ὡς συγκρουομένης τῆς ἀσκήσεως αὐτῶν πρὸς τὰ χρηστὰ ἤθη, πρὸς τὸ κοινωνικὸν συμφέρον. Καί, ἵνα πληρέστερον νοηθῇ τὸ πρᾶγμα, ἃς ἐπιτραπῇ ν' ἀναφέρω ὅτι, κατὰ τὴν γερμανικὴν ἐπιστήμην, πρὸ τοῦ § 826 κάμπτεται ἡ ἐνάσκησις αὐτοῦ τοῦ δεδικασμένου. Dernburg, Ausbeutung der Rechtskraft gegen die guten Sitten (Deutsche Juristenzeitung, τεῦχος 15 Μαΐου 1905), Hoeniger, ὑπὸ τὸν αὐτὸν τίτλον (αὐτόθι τεῦχος 1 Νοεμβρίου 1905).

Καὶ ἡ Γαλλικὴ δ' ἐπιστήμη βαίνει ἤδη τὴν αὐτὴν ὁδόν, ὡς δεικνύουσιν αἱ μελέται τοῦ Ripert, L' exercice des droits et la responsabilité civile (Revue critique de légistation, τεῦχος Ἰουνίου 1906) καὶ τοῦ Rollin, De la responsabilité sans faute (Revue de droit international, τεῦχος Φεβρουαρίαυ 1906). Ἔλθωμεν ἤδη εἰς τὸ δεύτερον τῶν ἄνω ἐρωτημάτων.

Εἰς τὸ δεύτερον τοῦτο ἐρώτημα ἀπαντᾷ ὁ Jhering ἐν τῷ περιφήμῳ καταστάντι περὶ δικαίου ἀγῶνι: Δὲν εἶνε τὸ ἄτομον κυρίαρχον νὰ ἐνασκήσῃ ἢ μὴ τὸ δικαίωμά του. Τὸ ἄτομον εἶνε ἠθικῶς ὑπόχρεων ἀπέναντι της κοινωνίας ν' ἀγωνισθῇ ὑπὲρ τοῦ δικαιώματός του, ὅπως τῆς αὐθαιρεσίας κατισχύσῃ τὸ δίκαιον, καὶ ὅπου ἀκόμη τὸ δικαίωμά του παρίσταται ὡς κείμενον ὑπὲρ μόνου τοῦ ἀτόμου, καὶ ὅπου ἡ ἐνάσκησις τοῦ δικαιώματος ἐπαφίεται εἰς τὴν ἀρέσκειαν τοῦ ἀτόμου.

Ἡ ἀπάντησις αὕτη τοῦ Jhering ἔδη εἰς τὸ ἄκρον τῆς ἀκολουθίας τῆς κοινωνικῆς περὶ παντὸς δικαίου ἀντιλήψεως, εἰς τὸ ἄκρον τῆς ἀντιλήψεως, ὅτι πάντα ἀδιακρίτως τὰ δικαιώματα χορηγοῦνται εἰς τὰ ἄτομα οὐχὶ ὡς ἄτομα, ἀλλ' ὡς μέλη τῆς κοινωνίας καὶ ἐν τῷ συμφέροντι τῆς κοινωνίας.

Κατὰ τὸν Jhering, ἀπὸ τοιαύτης ἀντιλήψεως ὁρμώμενον, πᾶν δικαίωμα τοῦ ἀτόμου ἐγκλείει καὶ τὸ καθῆκον πρὸς ἐνάσκησιν αὐτοῦ.

Ἡ γνώμη αὕτη τοῦ Jhering μετὰ θαυμασίας δυνάμεως καὶ ἀριστοτεχνικῶς ἀναπτυχθεῖσα εὗρεν ὀπαδούς, ἀλλ' εὗρε καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας.

Μεταξὺ δὲ τῶν ἀντιλεγόντων καταλέταὶ οὐχὶ μικρὸς τῆς ἐπιστήμης ἱεροφάντης, ὁ γηραιὸς Dernburg. Τοῦ Dernburg δὲν δύναταί τις νὰ κατηγορήσῃ, ὅτι δὲν ἐμπνέεται κοινωνικῆς περὶ τοῦ δικαίου ἀντιλήψεως. Αἱ πολλαπλαῖ τολμηραὶ λύσεις διαφόρων νομικῶν ζητημάτων, ἃς αὐτὸς πρῶτος ὡς ὑπὸ τῆς ἐπιεικείας ἐπιβαλλομένας ὑπετύπωσε (καὶ ὡς ἐξαίρετον παράδειγμα θὰ ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὁ ὑπ' αὐτοῦ διδαχθεὶς περιορισμὸς τῆς ἐννοίας τοῦ ἀστικοῦ πταίσματος τῆς § 823 τοῦ γερμανικοῦ ἀστικοῦ κώδικος) δεικνύουσιν ἄνδρα ἐμπνεόμενον κοινωνικωτάτων ἰδεῶν. Ἀλλ' ὁ Dernburg ἐκ φυλετικῆς καταγωγῆς εἶναι νηφάλιος καὶ ἐν τῇ νηφαλιότητι αὐτοῦ παρετήρησεν, ὅτι ἡ ὑποχρέωσις πρὸς ὑπεράσπισιν ὡρισμένων ἰδιωτικῶν δικαιωμάτων εἶναι ζήτημα πρακτικῆς φρονήσεως, οὐχὶ ἠθικῆς.

Ἂς ἐπανέλθωμεν ὅμως πάλιν εἰς τὸν ἀρθρογράφον τῆς «Δικαιοσύνης». Οὗτος ἕπεται τῇ γνώμῃ τοῦ Jhering καὶ ἐπικαλεῖται αὐτήν. Ἐφαρμόζων δὲ τοῦ Jhering τὴν συλλογιστικὴν σειρὰν προῆλθεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὁ πολίτης τοῦ ἐν ἀρχῇ προβλήματος, μὴ συμμορφωθεὶς πρὸς τὸ κοινωνικὸν καθῆκον τοῦ νὰ ἀγωνισθῇ καὶ ἐκδικήσῃ εἴτε ἰδίᾳ δυνάμει εἴτε διὰ τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης τὸ δίκαιον ἐδείχθη ἐγωιστὴς καὶ ἄνανδρος πολίτης.

Τὸ συμπέρασμα τοῦτο θὰ ἐπιχειρήσω ἐν τοῖς ἑξῆς ν' ἀνασκευάσω. Οὐχὶ βεβαίως ὅπως προστατεύσω τὸν ἀγαπητόν μου φίλον, οὗτινος ἡ στάσις ἀνέρριψε τὸ πρόβλημα, κατὰ τῆς βαρείας μομφῆς τοῦ ἀρθογράφου. Τὸ πρᾶγμα θὰ ἦτο ἄσκοπον, ὅπως ἄσκοπος εἶνε διὰ τὸν φιλοσοφοῦντα, ὡς εἶπεν ὁ Σπινόζα, πᾶς ἔπαινος καὶ πᾶσα μομφὴ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων.

Ἀλλὰ θὰ ἐπιχειρήσω ν' ἀνασκευάσω τὸ συμπέρασμα τοῦ ἀρθογράφου, διότι ἡ ἀνασκευή του παρέχει ἀφορμὴν νὰ γίνῃ ἐν τῇ σειρᾷ ταύτῃ τῶν σκέψεων λόγος καὶ περὶ ἑτέρου προβλήματος πηγάζοντος ἐκ τῆς ἐν τῷ δικαίῳ ἐπικρατήσεως τῆς κοινωνικῆς τοῦ βίου ἀντιλήψεως.

Τὸ συμπέρασμα τοῦ ἀρθογράφου θὰ ἐδικαιολογεῖτο, ἐὰν διὰ τὸν πολίτην ἐτίθετο τὸ πρόβλημα μεταξὺ δυνατῆς διεκδικήσεως τοῦ δικαίου του καὶ ἀπραξίας. Ἐὰν οὕτως ἐτίθετο τὸ πρόβλημα, θὰ ἐδικαιολογεῖτο πράγματι τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὁ δυνάμενος μὲν νὰ διεκδικήσῃ ἀλλὰ μὴ διεκδικῶν τὸ δικαίωμά του πολίτης παραβαίνει τὸ πρὸς τὴν κοινωνίαν καθῆκον καὶ προδίδει αὐτήν.

(Ἕπεται τὸ τέλος)

Τόμοι τῆς «Δικαιοσύνης» πωλοῦνται εἰς τὰ γραφεῖα αὐτῆς, τοῦ μὲν πρώτου ἔτους πρὸς δραχμὰς 5 τοῦ δὲ δευτέρου πρὸς δραχμὰς 7.50 ἕκαστος.

ΝΟΜΙΚΑ ΠΑΡΕΡΓΑ

ΑΛΛΟΤΕ ΚΑΙ ΝΥΝ

Ἡ δίκη Χάρδεν ἀνέσυρε τὸν χρυσοκέντητον μανδύαν τιτλούχων μεγιστάνων, ἵν' ἀποκαλύψῃ τὸ κρυπτόμενον ἔκφυλον κτῆνος, ἀλλὰ καὶ σὺν αὐτῷ ὁλόκληρον λανθάνουσαν τέως σχολὴν, ἀγωνιζομένην ν' ἀνακηρυχθῇ ἡ βδελυροτέρα ἐκτροπὴ τοῦ ἀνθρώπου εἰς δόγμα, ὑπὸ τὴν ὡραίαν πρόφασιν τῆς ἐλευθερίας τοῦ αἰσθήματος. Ὁ ἀγὼν οὗτος ὑπὲρ τοῦ ἀτιμωρήτου τῆς καταισχύνης, δι' ὃν εὗρον τὸν ἁρμονικώτατον ὅρον «φιλομοφυλία» δὲν εἶνε νέος. Ὁ Mittermaier συγχέων τὸ ἀστυκὸν πρὸς τὸ τιμωρητὸν ἀδίκημα, ἔθετο τὴν ἀρχὴν, ὅτι ἐφ' ὅσον ἡ πρᾶξις δὲν προσβάλλει δικαίωμα, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀξιόποινος, ἐκτὸς ἂν διεγείρῃ δημόσιον σκάνδαλον, ὅτε ὡς προσβάλλουσα πλέον τὰ ἤθη, ὑπόκειται ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ποιν. νόμου. Ὁ Γαλλικὸς ποιν. νόμος τιμωρεῖ, τὴν ἀρχὴν ταύτην ἀκολουθῶν, γενικῶς, toute personne qui aura commis un outrage public à la pudeur, ἐν ἴσῃ μοίρᾳ τιθέμενος πᾶσαν ἀσχημοσύνην, ἐφ' ὅσον μόνον αὕτη προσβάλλει δημοσίᾳ τὴν αἰδῶ.

Ἀλλ' ἡ νεογερμανικὴ σχολὴ ἁπλούστερον καὶ κυνικώτερον ἀναπετάννυει τὴν σημαίαν τῆς φυλότητος θεωροῦσα αὐθάδη τὴν ἐπέμβασιν τοῦ εἰσαγγελέως εἰς τὴν ἀμοιβαίαν ἕλξιν δύο φύλων. Καὶ ἐν τούτῳ μόνον δύναταί τις ν' ἀνεύρῃ ὑπερεκχείλισιν διαφθορᾶς, διότι ἡ ἔκτροπος αὕτη κλίσις δὲν ἀνήκει ἀτυχῶς εἰς τὴν ἐφευρετικότητα τῶν γηραλέων διεφθαρμένων τῆς συγχρόνου γερμανικῆς ἀριστοκρατίας. Συνυπῆρξε μετὰ τῆς ἁμαρτίας, τουτέστι μετὰ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἄλλοτε εἰς ἐποχήν, καθ' ἣν τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα εἶχεν ἀναχθῇ εἰς ἀκμὴν κλασικῆς φιλοσοφίας εἶχε τοὺς ἀπολογητὰς αὐτῆς, φρονοῦντας ὅτι τοὺς παῖδας ἡμερωτέρους τὸ ἦθος ἀπειργάζετο ἡ μετ' ἀλλήλων ἀκώλυτος ἀναστροφή, ὅπως ὁ Πλούταρχος μαρτυρεῖ ἐν τῷ βίῳ Πελοπίδα περὶ τῶν Θηβαίων. Οἱ σύγχρονοι φιλόσοφοι τῆς Γερμανίας ἐκτείνουν τὸν κανόνα καὶ εἰς τοὺς γέροντας, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ ἡλικία καὶ ὁ ἀκόλαστος βίος ἀπεμάραναν πάντα ἄνθρώπινον πόθον. Καὶ δύναταί τις νὰ φαντασθῇ τὴν βρωμερῶς ἀποτρόπαιον εἰκόνα δύο ρικνῶν καὶ τραυλιζόντων γεροντίων ἐν αἰσθηματικαῖς διαχύσεσιν.

Εἰς τὴν κλασικὴν ἐποχὴν φαίνεται, ὅτι αἱ ἀσκήσεις καὶ παιδιαί, δι' ὧν ἐπεδιώκετο ἡ τοῦ σώματος ῥώμη τῶν νέων, παρέχουσαι τὴν εὐκαιρίαν τῆς ἀδιαλείπτου μετ' ἀλλήλων ἀναστροφῆς, διήγειραν πόθους ὑπὲρ τὴν φύσιν, ὑπὸ τὸ σκάνδαλον τοῦ γυμνοῦ καὶ τοῦ πλαστικοῦ σώματος. Ἡ τοῦ σώματος ἄσκησις καὶ ἡ τοῦ σώματος διάπλασις ἐφείλκυεν ἀποκλειστικῶς τὴν προσοχὴν, ὥστε νὰ μὴ παρατηρηθῇ σοβαρῶς τῆς ἐκτροπῆς ταύτης ὁ κίνδυνος καὶ ἡ ἐντεῦθεν ἀποχαύνωσις νοῦ καὶ αἰσθήματος.

Βεβαίως ὅμως τὸ κακὸν ἦτο περιωρισμένον καὶ δὲν ἀπετέλει τὸν κανόνα τῆς τῶν νέων διαίτης. Ἐστιγματίζετο πάντοτε ὥς τις ἀνήθικος πρᾶξις.

Ἐν τῇ παρακμῇ τῶν Ρωμαίων, ὅταν πᾶσα διαφθορὰ καὶ ἔκλυσις ἠθῶν, προεσήμαινε τὸ τέλος τοῦ Ρωμαϊκοῦ κολοσσοῦ, ἡ ἀκόλαστος αὕτη ροπὴ ἐξετάθη. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος χαρακτηριστικώτατα ὁμιλεῖ περὶ τῆς οἰκτρᾶς ἐκείνης καταστάσεως καὶ θεωρεῖ τὴν εἰδικὴν αὐτὴν ἔκλυσιν τῶν ἠθῶν θείαν τιμωρίαν διὰ τὴν ἀσέβειαν καθ' ὅλου τοῦ λκοῦ. «Διό, γράφει ἐν τῇ πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῇ, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς . . . αἵ τε θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν· ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρσενες, ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας, ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν, ἄρσενες ἐν ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι.» Οὐμοριστικώτατα δὲ

καὶ εὐφυέστατα περὶ τῶν τοιούτων ἐπάγεται, «καὶ τὴν ἀντιμισθίαν, ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες».

Ὑποθέτομεν ὅτι θὰ ἦτο πολὺ ἐπίκαιρος ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, ἂν ἐκ νέου ἀπηυθύνετο πρὸς Γερμανούς, ὅσοι τοὐλάχιστον ἀναίδην συγκροτοῦσι συλλαλητήρια ὑπὲρ τοῦ Μόλτκε καὶ καταργήσεως τοῦ ὀχληροτάτου ἄρθρου τοῦ Ποιν. Κώδικος, τὸ ὁποῖον τολμᾷ νὰ εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀηδῆ ἀπόρρητα διεφθαρμένων νεκνίσκων καὶ ῥυπαρῶν γερόντων.

ΑΡΚΑΣ

Αἱ στῆλαι τῆς «Δικαιοσύνης» εἶνε εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς δικηγόρου, δικαστοῦ ἢ ἄλλου δικαστικοῦ προσώπου, εὑρισκομένου εἰς τὴν ἀνάγκην ἢ ἐπιθυμοῦντος νὰ ἀνακινήσῃ πᾶν ἐν γένει ζήτημα σχετιζόμενον μὲ τὴν ἀπονομὴν τοῦ δικαίου.

Οἱ λογάδες

Αἰσθανόμεθα ὄχι μόνον τὴν ὑποχρέωσιν, ἀλλὰ αὐτὴν τὴν ἀνάγκην, παρ' ὅλην τὴν πικρίαν ἣν συναισθανόμεθα, νὰ τὸ διαλαλήσωμεν ὅσον τὸ δυνατὸν δημοσιώτερον. Οἱ λογάδες τοῦ δικηγορικοῦ τῶν Ἀθηνῶν σώματος, οἱ θεωρούμενοι ὅτι κρατοῦσι τὰ σκῆπτρα καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ δικηγορικῆς μορφώσεως καὶ τῆς πελατείας, ἐνόμισαν ὅτι ἦτο ἐπιτετραμμένον εἰς αὐτοὺς νὰ μὴ προσέλθωσιν εἰς τὴν συνέλευσιν τῆς παρελθούσης Κυριακῆς. Καὶ δὲν προσῆλθον ἐκτὸς ἐξαιρέσεων ἐλαχίστων. Ἐπρόκειτο δὲ περὶ τίνος; Περὶ ζητήματος ὅπερ ἐτέθη ὡς θίγον αὐτὴν τὴν δικηγορικὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ περὶ ἀποφάσεων αἵτινες εἶχον ἐκδηλωθῆ ὡς προερχόμεναι παρ' ἁπάντων τῶν δικηγόρων. Οἱ μὴ προσελθόντες ἄρα λογάδες εἶχον γνώμην ἀντίθετον; Ἂν ναί, ἠδίκησαν ἑαυτοὺς πρωτίστως, ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα εἰς ὃ ἀνήκουν, μὴ προσελθόντες καὶ μὴ φωτίσαντες τοὺς πλανηθέντας τυχὸν συναδέλφους των.

Ἐὰν ἡ ὑπόθεσις ἡμῶν αὕτη δὲν θεωρηθῇ ἀληθής, τότε παραμένει ἡ ἑτέρα: ὅτι οἱ λογάδες οὗτοι, ἐκπροσωποῦντες τὸ παρελθὸν μὲ ὅλας του τὰς γνωστὰς ἁμαρτίας καὶ εἰθισμένοι νὰ μὴ ἔχωσιν ἐπὶ γενικωτέρων δικηγορικῶν ζητημάτων ἰδίαν γνώμην ἢ νὰμὴ ἀνακοινῶσι ταύτην διὰ λόγους ἀρκετὰ εὐνοήτους, ἠκολούθησαν τὴν πεπατημένην εὐδιάβατον ὁδὸν τῆς σιγῆς, ἥτις ὅμως μᾶς ὡδήγησεν ὡς σῶμα ἐκεῖ ὅπου ὅλοι εὑρισκόμεθα.

Θεωρίαι καὶ Εἰσαγγελεὺς

Ἐὰν ὁ κ. Εἰσαγγελεὺς τῶν ἐν Ἀθήναις Πλημμελειοδικῶν ἀναμένῃ τὸ πέρας τῆς θεωρητικῆς συζητήσεως ἣν προεκάλεσεν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἡμῶν φύλλῳ ὁ συνεργάτης ἡμῶν καὶ τὴν ὁποίαν συνεχίζει σήμερον ὁ κ. Π. Ἀραβαντινός, ὅπως προβῇ εἰς ἐκεῖνο ὅπερ στοιχειωδῶς τῷ εἶνε ἐπιβεβλημένον, τὸν βεβαιοῦμεν ὅτι θὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἀναμένῃ ἀκόμη ἐπί τινα χρόνον. Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως εἷς πολίτης, οὕτινος ἡ ζωὴ ἐτέθη πρὸς στιγμὴν ἐν κινδύνῳ, ἀρκετὰ σαρκαστικῶς ὑπέδειξε — δὲν λέγομεν ἀπέδειξεν — ὅτι ἡ μᾶλλον περιττὴ τῶν ἐνεργειῶν εἰς ἃς πρὸς ἱκανοποίησίν του ἔπρεπε νὰ προβῇ, ἦτο ἡ προσφυγὴ εἰς τὴν καταδιωκτικὴν ἀρχήν. Εἶχε δίκαιον οὕτω σκεφθεὶς ὁ πολίτης ἐκεῖνος; Ὁ κ. Εἰσαγγελεὺς καλεῖται νὰ διαψεύσῃ, ὄχι πλέον αὐτὸν ἀτομικῶς, ἀλλὰ πάντας ἡμᾶς οἵτινες ἔχομεν τὴν ἁπλοϊκότητα νὰ πιστεύωμεν ὅτι ὁ ποινικὸς ἐν Ἑλλάδι νόμος, ὅσον παλαιὸς καὶ ἂν ὑποτεθῇ, δὲν κατηργήθη δι' ἀχρησίας καὶ ὅτι μεταξὺ τῶν ἄρθρων του ὑπάρχουν καὶ διατάξεις ἐπιτάσσουσαι τὴν αὐτεπαγγέλτως καταδίωξιν τοῦ ἀδικήματος τῆς ἀποπείρας ἀναιρέσεως, ὡς καὶ ἄλλαι περὶ συμμετοχῆς πλειόνων εἰς τὸ ἀδίκημα. Τὰς διατάξεις ἄρα ταύτας ἃς ἔχῃ πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν ὁ κ. Εἰσαγγελεύς, ἃς μὴ ἐπηρεασθῇ δὲ αὐτός, ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς καταδιωκτικῆς ἀρχῆς, ἀπὸ τὰς θεωρητικὰς συζητήσεις, ὧν τὸ πόρισμα δὲν ἐπαρκεῖ οὐδὲ ἓν κόμμα νὰ προσθέσῃ εἰς τὸν κείμενον νόμον.

Ἐν ὑστερογράφῳ ἃς μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ προσθέσωμεν ὅτι ἀναμένομεν πληροφορίας παρὰ τοῦ Γραφείου τῆς Εἰσαγγελίας Ἀθηνῶν, καθ' ἃς ἡ ἀνάκρισις ἐπελήφθη ἤδη ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τοῦ ἔργου της, εἰς ἃς πληροφορίας προκαταβολικῶς ἀπαντῶμεν ὅτι ἀεὶ μέν, μάλιστα δὲ εἰς περιστάσεις τοιαύτης φύσεως, μόνον τὸ γοργὸν εἶνε ἐκεῖνο ὅπερ σώζει ἀπὸ ὑπαινιγμοὺς τόσον καταδήλους ὅσοι ἐρρίφθησαν δημοσιώτατα ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ.

Ὁ νέος Καθηγητής.

Ὁ κ. Νικόλ. Γουναράκης, ὁ μετὰ δεκαετίαν περίπου διαδεχόμενος ἐν τῇ ἕδρᾳ τοῦ Ποινικοῦ δικαίου τὸν ἀείμνηστον Κ. Κωστῆν, ἔχει παρελθὸν καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου ἐν ἄλλῃ ἕδρᾳ, παρελθὸν βουλευτοῦ καὶ ὑπουργοῦ παρελθὸν δικηγόρου ἐν ἐνεργείᾳ.

Εἰς αὐτὸν ἐναπόκειται νὰ πλάσῃ καὶ μέλλον διδασκάλου τοῦ Ποινικοῦ δικαίου, τοῦ μέρους τοῦτέστι τῆς νομικῆς ἐπιστήμης ἐκείνου, οὗτινος ἐκ τοῦ μέλλοντος ἀποκλειστικῶς ἀναμένεται ἡ ἐξέλιξις.

Ἐπιστήμων τῆς μορφώσεως καὶ τῆς ἀντιλήψεως τοῦ κ. Ν. Γουναράκη, ἀναμφιβόλως εἶνε εἰς θέσιν νὰ τεθῇ κατὰ πόδας τῆς προόδου ταύτης.

Ἐκτὸς τῶν . . .

Εἷς πρῴην Ἀρεοπαγίτης ἐκηδεύετο τὴν λήξασαν ἑβδομάδα καὶ οἱ μόνοι οἵτινες δὲν ἐνόμισαν ὅτι ὑπέχουν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ συνοδεύσουν τὸν νεκρόν του μέχρι τῆς τελευταίας κατοικίας του, ἦσαν οἱ πρό τινος χρόνου συνάδελφοί του δικασταὶ ἐν γένει καὶ οἱ δικηγόροι.

Αἰωνία ἡ μνήμη τοῦ τιμίου νεκροῦ, αἰωνία ὅμως καὶ ἡ μνήμη τοῦ πνεύματος τῆς δικαστικῆς συναδελφότητος ἐν Ἑλλάδι.

Χάριτι θείᾳ.

Κατὰ τὴν ἑβδομάδα ταύτην ἐπετελέσθησαν δύο κατὰ κυριολεξίαν θαύματα, σύγχρονα καὶ τὰ δύο. Προεκηρύχθη καὶ ἐπραγματοποιήθη διαγωνισμὸς διὰ τὴν σπουδὴν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τῆς στατιστικῆς καὶ ἐν τῷ διαγωνισμῷ τούτῳ ἀνεδείχθη νικητὴς ὁ *ἱκανώτερος*. Τοιοῦτος κατὰ τὴν κοινὴν πάντων ὁμολογίαν ἦτο εἷς νέος Κ. Βαρβαρέσος, προσελθὼν εἰς τὸν διαγωνισμὸν μόνον μὲ τὴν ἐπιβολὴν τῆς ἀξίας του, μὲ τὸν ὀργανισμόν του τελείως ἀπηλλαγμένον, ὡς λέγουν, παντὸς ἴχνους αἵματος κυανοῦ εἰς γένος, ἢ εἰς πολιτικὴν δύναμιν. Καὶ ἐπέτυχεν ὁ νέος, γενόμενος οὕτως ἀφορμὴ τῶν ἄνω δύο συγχρόνων θαυμάτων καὶ πρόσκοπος νέας ἐποχῆς ἐξεταστικῶν ἠθῶν, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν πάντοτε ὅτι τὸ φαινόμενον θὰ ἔχῃ ἐν τῷ μέλλοντι γενικώτερον χαρακτῆρα.

ΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ
ΕΝ ΤΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Παραδόσεις καὶ ἔθιμα εἰς τὴν ποινικὴν δικαιοσύνην κατισχύοντα σαφῶν διατάξεων κειμένων νόμων εἶνε βεβαίως ἥκιστα εὐάρεστον χαρακτηριστικὸν τῆς κρατούσης ἐπιστημονικῆς μορφώσεως ἐν τῷ κλάδῳ τούτῳ τοῦ δικαίου καὶ ἱκανὸν νὰ ὑπαγορεύσῃ μίαν ζωηρὰν ἀνησυχίαν περὶ τῶν περιφήμων ἐγγυήσεων τῶν νόμων ὑπὲρ τῶν πολιτῶν κατὰ τῆς δικαστικῆς αὐθαιρεσίας, ἣν ἀπεργάζεται ἡ ὑποκατάστασις τῶν ἐξ ὑποκειμένου διαθέσεων ἢ ἀρχῶν τοῦ δικαστοῦ εἰς καθεστηκότας νόμους.

Δὲν εἶνε ἐν τούτοις ἀσύνηθές τι διὰ τοὺς ἀκολουθοῦντας τὴν πρακτικὴν τῶν Δικαστηρίων.

Εἷς τινα τελευταίαν συνεδρίασιν τοῦ Ἀρείου Πάγου ὁ Εἰσαγγελεὺς κ. Τσιβανόπουλος δι' ἑκατοστὴν φορὰν ὑπεστήριξε λόγον ἀναιρέσεως κατ' ἀποφάσεως Πλημμελειοδικείου τινός, διότι μετ' ἀνακοπὴν δεκτὴν γενομένην τύποις ἀνεβλήθη ἡ ὑπόθεσις διὰ κρείσσονας ἀποδείξεις. Εἰς τὴν νέαν δικάσιμον ἀπολειφθέντος τοῦ κατηγορουμένου, ἀντὶ τὸ Δικαστήριν νὰ προβῇ εἰς ἐρήμην ἐκδίκασιν, ἀπέρριψε τὴν ἀνακοπὴν ὡς ἀνυποστήρικτον. Εἶνε στοιχειώδης παράβασις νόμου μὴ δικαιολογουμένη ἐκ κρατούσης τυχὸν ἀμφισβητήσεως Τὸ ζήτημα εἶνε κλασικόν.

Ἐν τούτοις πρόκειται ἀτυχῶς περὶ κανόνος κρατοῦντος ἐν τοῖς Πλημμελειοδικείοις.

Ἐπίσης ἐπεκράτησεν νὰ ζητῶνται προτάσεις παρὰ τῶν πολιτικῶς ἐναγόντων καὶ γνωστοποιήσεις μαρτύρων πολιτικῆς ἀγωγῆς ἐπὶ πλημμελημάτων, ἐνῷ εἶνε γνωστότατος ὁ κανὼν ὁ ὑπὸ τῆς Ποιν. Δικονομίας τιθέμενος, ὅτι ἀκολουθεῖται ἐπὶ ἐκδικάσεως πολιτικῶν ἀπαιτήσεων ἐν ποινικοῖς Δικαστηρίοις ἡ ποινικὴ διαδικασία, τοῦτέστιν ἡ προφορική, ἡ δὲ γνωστοποίησις μαρτύρων ἀπαιτεῖται, ὁσάκις καὶ ὁ Εἰσαγγελεὺς ὑποχρεοῦται εἰς τοιαύτην, μόνον δ' ἐνώπιον τοῦ Κακουργιοδικείου τίθεται ἡ κοινοποίησις καὶ καταλόγου μαρτύρων.

Γνωρίζομεν ὅτι μία ἄλλη παράδοσις, νὰ γράφωνται τὰ πρακτικὰ ἀφελῶς καὶ νὰ μὴ περιέχωσι ἐπαρκῆ βεβαίωσιν τῆς νομίμου ὁρκοδοσίας τῶν μαρτύρων, καὶ πλεῖσται ἄλλαι ὅμοιαι ἐθεραπεύθησαν μὴ ἀρκουμένου τοῦ Ἀρείου Πάγου εἰς ἀναίρεσιν μόνον τῶν ἀποφάσεων, ἀλλ' ἐπιβάλλοντος καὶ τὰ ἔξοδα τῆς δίκης εἰς βάρος τῶν ὑπαιτίων τῆς παραλείψεως, καθ' ὧν ἐφήρμοζε καὶ τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων.

* *
*

Η "ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ,, ΥΠΟ ΕΛΕΓΧΟΝ

Ἐπιστολὴ τετάρτη

Εἰς τὸ θέμα τῆς παρούσης ἐπιστολῆς μου μὲ ἀφωπλίσατέ πως διὰ τῶν προηγουμένων φύλλων τῆς «Δικαιοσύνης». Ὁμολογῶ τοῦτο εὐφροσύνως καὶ ἀδιστάκτως. Πρόκειται περὶ τοῦ κυρίου ὑμῶν ἄρθρου, σχετικῶς πρὸς τὴν διαμαρτύρησιν τῶν ἐν Ἄρτῃ δικηγόρων, πρόκειται περὶ τοῦ ἄρθρου ἡ «Ξενοφοβία», πρόκειται περὶ ὅσων ἐγράψατε διὰ τὴν ἐν Κορίνθῳ καταδίωξιν τοῦ ἱεροκήρυκος. Διότι ἐσκόπουν νὰ σᾶς κακίσω διὰ τὴν φρασεολογίαν τῆς «Δικαιοσύνης», πραγματευομένης ζητήματα δικαστικά. Τὴν φρασεολογίαν τὴν ἐπιεικῆ καὶ κεκαλυμμένην, τὴν περιστροφικὴν καὶ ἐνίοτε ὑπαινισσομένην μόλις τὰ πράγματα, τὴν θίγουσαν μόλις τὰ πράγματα διὰ νὰ καλύψῃ αὐτὰ περισσότερον. Καὶ ὑποθέτω ὅτι εἴχετε τὴν ἑξῆς βάσιν.

Προτιμώτερον νὰ μὴ ἐκτελῇ τὸ καθῆκόν της ἡ Δικαιοσύνη, ἀλλὰ νὰ ἐμπνέῃ εἰς τὴν Κοινωνίαν ἐμπιστοσύνην καὶ πεποίθησιν, παρὰ νὰ ἐκτελῇ ἐπιμελῶς καὶ

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΙΩΣΗΦ ΚΟΛΕΡ

Καθηγητοῦ τοῦ ἐν Βερολίνῳ Πανεπιστημίου.

ΤΑ ΣΥΓΧΡΟΝΑ
ΕΝ ΤΩι ΔΙΚΑΙΩι ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Ἡ ἐγκληματικότης καὶ τὰ μέσα πρὸς πρόληψιν αὐτῆς

II

Ὁ πολιτισμὸς καὶ ἡ ἠθική. Ἀλκοὸλ καὶ πορνεία.

Ἡ σὺν τῇ προόδῳ τοῦ πολιτισμοῦ αὔξησις τῆς ἐγκληματικότητος εἶνε γεγονὸς ἱκανὸν νὰ ἐμπνεύσῃ δυσθυμίαν, τὸ μόνον δὲ παρήγορον εἶνε ὅτι μὲ τὴν πρόοδον τοῦ πολιτισμοῦ δὲν φαίνεται ἄντικρυς ἀντικειμένη ἡ ἐγκληματικότης, ἀλλὰ συμβιβάζεται τρόπον τινὰ μετ' αὐτοῦ, οὕτως ὥστε δὲν ἀποτελεῖ φραγμὸν πρὸς τὴν ὁλονὲν πρὸς τὰ ἐμπρὸς βαίνουσαν ἀνθρωπότητα. Ἡ ἀπὸ τοῦ Δάντε μέχρι τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου ἐποχὴ ἀποτελεῖ μίαν τῶν ὑψίστων ἐκδηλώσεων τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, ἐπίσης ὅμως εἶνε βέβαιον, ὅτι ὁ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀριθμὸς τῶν ἐγκλημάτων εἶχεν ὑπερβῇ πᾶν ὅριον ἐν Φλωρεντίᾳ. Τὸ γεγονὸς ἄρα ὅτι ὁ πολιτισμὸς οὐδαμῶς συντελεῖ πρὸς ἐλάττωσιν τῶν ἀδικημάτων δὲν εἶνε δεκτικὸν σοβαρᾶς ἀμφισβητήσεως, ἐξ οὗ ἕπεται ὅτι καθῆκον παντὸς συνεργοζομένου πρὸς προαγωγὴν τοῦ πολιτισμοῦ δὲν εἶνε μόνη ἡ πρὸς τοῦτο τείνουσα προσπάθεια, ἀλλὰ καὶ ἡ παράλληλος πρὸς ταύτην, δι' ἧς θὰ καταπολεμῶνται τὰ μετὰ τῆς προόδου τοῦ πολιτισμοῦ πολλαπλασιάζόμενα αἴτια τὰ παραγωγικὰ τῆς ἐγκληματικότητος. Τοιούτου εἴδους ὅμως προσπάθειαι, ὡς ἤδη παρετηρήσαμεν, πολὺ ὀλίγαι ἐγένοντο μέχρι τοῦδε. Πάντοτε ἐπεκράτησεν ἡ γνώμη, ὅτι ὁ τελικὸς σκοπὸς τοῦ πολιτισμοῦ εἶνε ἡ πνευματικὴ ἀνάπτυξις τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ὅτι δι' αὐτῆς καὶ μόνης τὸ ἔγκλημα ἐξαφανίζεται ἀφ' ἑαυτοῦ. Αὕτη εἶνε ἡ χειρίστη πλάνη ἥτις ἔκπαλαι παρασύρει τὴν νομοθεσίαν. Ἀνάγκη ἄρα νὰ ἀναγνωρισθῇ ὅτι ἄμεσον τῆς προόδου τοῦ πολιτισμοῦ ἀποτέλεσμα δὲν εἶνε ἡ ἐλάττωσις ἀλλ' ἀντιθέτως ἡ αὔξησις τῆς ἐγκληματικότητος καὶ κατὰ τῆς τοιαύτης πρὸς τὸ ἐγκληματεῖν τάσεως ἀνάγκη νὰ ἀντεπεξέλθωμεν. Τίνα τὰ πρὸς τοῦτο προσφορώτερα μέτρα, ἐλέχθη ὑφ' ἡμῶν ἀλλαχοῦ, ἐκεῖ δὲ κατεδείχθη ὅτι τὸ μᾶλλον τελεσφόρον καθ' ἡμᾶς μέτρον εἶνε ὁ σχηματισμὸς ἀποικιῶν κακούργων, δι' ὧν χιλιάδες ὅλαι ἐπικινδύνων στοιχείων, ἀπομονούμεναι, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀδυνατοῦσι νὰ θέτωσιν ἐν κινδύνῳ τὴν κοινωνίαν, ἀφ' ἑτέρου δέ, ἐν ἐλλείψει ἐδάφους προσφόρου, ἀποβάλλουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὴν πρὸς τὸ ἐγκληματεῖν ἕξιν.

Ἀτυχῶς γενναίας πρὸς καταπολέμησιν τοῦ ἐγκλήματος προσπαθείας οὐδαμοῦ ἀνευρίσκομεν. Ἡ ἐκκλησία, παρ' ἧς οὐκ ὀλίγα ἦτο δυνατὸν νὰ ἐλπίζῃ τις, ἐθεωρήθη ὑπὸ τοῦ πρὸς τὰ ἐμπρὸς βαίνοντος πολιτισμοῦ ὡς δευτερεῦόν τι, οὕτω δέ, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐπεκράτησεν ἡ ἀσέβεια, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἐργατικὴ κίνησις ἠγκυροβόλησεν εἰς τὸν σοσιαλισμόν, παρήχθη δ' οὕτω σύγκρουσις νοσηρὰ μεταξὺ κοινωνίας καὶ ἐργατῶν.

Ἡ ἐκπαίδευσις καὶ αὕτη παρεξέκλινε τοῦ σκοποῦ της, περιορισθεῖσα ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν μόρφωσιν τοῦ νοῦ, ἐνῷ ἐξ ἄλλου παρημελήθη ἡ διάπλασις χαρακτήρων καὶ ἡ ἠθικὴ διαπαιδαγώγησις. Ἀτενίζων δέ τις σήμερον πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν θὰ νομίσῃ ὅτι ἄνευ λόγου ἐγεννήθη εἰς Πεσταλότσι.

Ἀλλὰ μήπως ὁ πόλεμος κατὰ τοῦ ἀλκοολισμοῦ εὑρίσκεται εἰς τοιαύτην ἀκμὴν οἵαν αἱ περιστάσεις ἐπιβάλλουν; Ὁ μέγιστος οὗτος τόσον τῆς πεπολιτισμένης ὅσον καὶ τῆς πρωτογενοῦς κοινωνίας ἐχθρὸς ἐξακολουθεῖ μέχρι τῆς σήμερον ὑποσκάπτων τὰ θεμέλια αὐτῆς, ἡμεῖς δὲ ἀδιαφόρως τὸν ἀντικρύζομεν μὲ τὰς χεῖρας εἰς τὰ θυλάκια. Καθ' ἣν ἐποχὴν ὅλων οἱ ἀγῶνες συγκεντροῦνται εἰς τὴν πρόοδον τῆς βιομηχανίας καὶ τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν μέσων τῆς εὐζωΐας, οὐδεμίαν διαβλέπομεν ἐνέργειαν πρὸς παραγωγὴν καὶ διάδοσιν ποτῶν ἄνευ οἰνοπνεύματος, ἢ μᾶλλον, ἀντιθέτως, παρατηροῦμεν προσπαθείας πρὸς ἐπιβολὴν τοῦ οἰνοπνεύματος διὰ τῆς μέχρις ἐξαναγκασμοῦ παροχῆς ποτῶν

ἀκριβοδικαίως τὸ καθῆκόν της χωρὶς νὰ ἐμπνέῃ ἐμπιστοσύνην καὶ πεποίθησιν. Καὶ ἐσκέφθητε ἴσως, ἐὰν ἀποκαλύψωμεν καὶ παρουσιάσωμεν γυμνὴν τὴν Δικαιοσύνην ἡμῶν καὶ φανῶσιν ὅλα τὰ ἕλκη αὐτῆς, θὰ γείνωμεν αἴτιοι μεγάλου κακοῦ εἰς τὸν τόπον μας, διότι θὰ κλονίσωμεν τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ πεποίθησιν τῆς Κοινωνίας πρὸς τὴν Δικαιοσύνην, θὰ σπείρωμεν τὴν ἀπογοήτευσιν καὶ τὴν ἀποθάρρυνσιν εἰς τοὺς παρ' ἡμῖν παράγοντας πάσης ἐργασίας καὶ προόδου, τὸ θάρρος δὲ θὰ ἐμπνεύσωμεν καὶ θὰ κεντρίσωμεν τὴν ὁρμὴν τῶν ἐγκληματιῶν καὶ τῶν φαυλοποιῶν καὶ φαυλοβίων.

Ἡ βάσις ὑμῶν ἦτο ὀρθοτάτη καὶ αἱ σκέψις συνεπέσταται. Εἰς τὸν ἀέρα ὅμως. Διότι, ἵνα μεταχειρισθῶ ἔκφρασιν νομικὴν, ἐλλείπει ἡ προϋπόθεσις. Καὶ προϋπόθεσις εἶνε τὸ ἑξῆς ἐρώτημά μου :

Ἐμπνέει παρ' ἡμῖν ἡ Δικαιοσύνη καὶ ἐπ' ἐλάχιστον ἐμπιστοσύνην ; Παρατηρεῖται καὶ ἐλαχίστη ἐπ' αὐτὴν πεποίθησις ;

Σᾶς ἐρωτῶ· ἐρωτῶ ὅλους τοὺς δικηγόρους, ὅλους τοὺς δικαστάς, ὅλους τοὺς Ἕλληνας πολίτας. Καὶ ἔχω τὸ δικαίωμα, ἕλλην πολίτης καὶ ἐγώ, ν' ἀπαιτήσω ἀπαντήσεις. Πρὸ τούτου δέ, πρὸς ἀποφυγὴν θεωριῶν εἰς τὸν ἀέρα, σοφιστειῶν καὶ περιστροφῶν καὶ περιφράσεων καὶ δικαιολογιῶν ἀβασίμων, προβάλλω τὰ πράγματα ξηρὰ καὶ ἁπλᾶ καὶ σύντομα, πράγματα τοῖς πᾶσι γνωστὰ καὶ ἀναντίρρητα.

Ἀλλὰ καὶ πρὸ τούτου ὑπολαμβάνω ὡς ἐπιβεβλημένον καθῆκον νὰ εἴπω εἰς ὀλίγας λέξεις τὴν γνώμην μου, ἐπὶ τῆς ἐν Κορίνθῳ καταδιώξεως τοῦ ἱεροκήρυκος. Καὶ γενικῶς μὲν εὐλογώτατα ὁ ἱεροκῆρυξ ἐλάλησε περὶ τῆς Δικαιοσύνης καὶ οὐδαμῶς εἰσεπήδησεν ἀκαίρως εἰς ἀλλότριον ἔδαφος. Ὁ ἱεροκῆρυξ τῆς σήμερον, λαλῶν πρὸς χριστιανικὴν κοινωνίαν ἀπὸ αἰώνων, δὲν ἔχει θέμα τῶν ὁμιλιῶν αὐτοῦ τὴν δογματικὴν τῆς θρησκείας ἡμῶν. Τὸ Δόγμα εἶνε εὐτυχῶς ἐρριζωμένον, ὥστε πᾶσα περὶ αὐτοῦ συζήτησις εἶνε τοὐλάχιστον περιττὴ—οἱ μεταβαίνοντες εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ γινώσκουσι τὸ Δόγμα καὶ οὐδόλως περὶ αὐτοῦ ἀμφιβάλλουσι. Διότι ἄλλως καὶ ἤθελεν εἶσθαι ἄσκοπον, ἂν μὴ καὶ κωμικόν, νὰ φέρωσιν οἱ ἱεροκήρυκες τὸν λόγον πρὸς ἀμαθεῖς καὶ ἁπλοϊκοὺς ἀνθρώπους ἐπὶ τῶν θεμάτων τῆς Ἀπολογικῆς τοῦ χριστιανισμοῦ, ἀναπτύσσοντες τὴν ὑψηλὴν ἐκείνην θεωρίαν π. χ. ἐὰν ᾖ ἔμφυτον ἢ μὴ τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα, ἐὰν ἡ θετικὴ ἐπιστήμη ἱκανοποιῇ τὰς ἀπορίας ἡμῶν, ἐὰν ἀντιθέτως ἡ θρησκεία φέρῃ τὴν γαλήνην εἰς τὴν ψυχὴν πείθουσα τὸ πνεῦμα, ἐὰν εἰδικῶς ἐπιτυγχάνῃ τούτου ὁ χριστιανισμὸς καὶ δὴ ὁ ὀρθόδοξος. Ἴσως ἤθελεν εἶσθαι καὶ ἐπικίνδυνος τοιαύτη διδασκαλία, οὐχὶ ὑποκειμενικῶς, ἀλλὰ καὶ ἀντικειμενικῶς ἐν πάσῃ περιπτώσει. Θέμα, λοιπόν, τοῦ σημερινοῦ ἱεροκήρυκος εἶνε ἡ Ἠθική, ἐπὶ τῷ δεδομένῳ ὅτι αὕτη ἀπορρέει ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τῆς διττῶς νοουμένης, ὡς ὑλικῆς ὑπάρξεως καὶ ὡς ἠθικῆς ὑποστάσεως. Ἡ Ἠθικὴ ἀπορρέει ἐκ τῆς ἠθικῆς ὑποστάσεως τοῦ ἀνθρώπου, ἐκ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ἥτις εἶνε μόριον Θεοῦ.

Ἀπὸ τοῦ δεδομένου τούτου, τοῦ περιλαμβάνοντος καὶ ἐξισοῦντος ὅλους τοὺς ἀνθρώπους πάσης τάξεως, πάσης μορφώσεως, παντὸς ἐπαγγέλματος, πρὸς οὓς ὅλους ὁμοῦ ἔχει καθῆκον καὶ ὑποχρέωσιν ν' ἀπευθυνθῇ ὁ ἱεροκῆρυξ, ἐξετάζων τὴν κατ' ἄνθρωπον καὶ Χριστιανὸν Ἠθικὴν κατὰ πάσας τὰς ἐκφάνσεις αὐτῆς ἐν τῷ κοινωνικῷ βίῳ, κατὰ πάντα τὰ κωλύματα καὶ τοὺς ἐπηρεασμοὺς αὐτῆς, ἀπὸ τοῦ δεδομένου τούτου, λέγω, ὁρμώμενος ἔχει καθῆκον καὶ δικαίωμα νὰ ἐξετάσῃ καὶ νὰ ἐλέγξῃ πάντα ἐπηρεάζοντα ὅπωσδήποτε τὴν ὑπηρεσίαν καὶ τὴν κραταίωσιν τῆς Ἠθικῆς ἐν τῇ χριστιανικῇ κοινωνίᾳ. Βεβαίως ὁ Χριστὸς εἶπε «τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ», βεβαίως δὲν ὑπάρχει σήμερον ἄνθρωπος, μὲ ἕνα κόκκον λογικῆς, ὅστις νὰ μὴ χειροκροτῇ τὸν χωρισμὸν τῆς Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας, ἀλλά, κατὰ τὰς μέχρι τοῦδε τοὐλάχιστον ἐκ Κορίνθου εἰδήσεις, ὁ ἐκεῖ ἱεροκῆρυξ δὲν ἔθιξε τὴν περιφέρειαν τοῦ κύκλου τῆς ἀποκλειστικῆς δράσεως τῆς Πολιτείας. Διότι δὲν ἔψεξε τὴν ὕπαρξιν τῶν Δικαστηρίων καὶ τὸν διορισμὸν δικαστῶν, δὲν ἐξήτασε τὸν περίφημον περὶ ἐμμίσθων παρέδρων νόμον, δὲν ἤλεγξε διὰ ταῦτα τὴν Πολιτείαν. Τί ὡρισμένως εἶπεν ὁ ἱεροκῆρυξ, κατὰ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ συνδρομητοῦ τῆς «Δικαιοσύνης» ; Τὸ ἑξῆς : «ἔνιοι τῶν δικαστῶν, ἐπιπολαίως μελετῶντες τὰς ὑποθέσεις καὶ ἐπηρεαζόμενοι ἴσως, ἐκδίδουσιν ἀποφάσεις ἀδίκους». Ἡ ἐπιπολαία μελέτη τῶν ὑποθέσεων καὶ ὁ ἐπηρεσμὸς ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν δικαστικῶν καθηκόντων βεβαίως εἰσὶ παραβάσεις τοῦ πολιτικοῦ νόμου, ἃς ἔχουσι δικαίωμα καὶ καθῆκον νὰ ἐξετάσωσι καὶ ἂν ἐγένοντο νὰ τιμωρήσωσιν αἱ προϊστάμεναι ἀρχαὶ καὶ ἐξουσίαι. Ἀλλὰ μήπως δύναταί τις ν' ἀρνηθῇ, ὅτι εἰσὶ καὶ παραβάσεις τοῦ ἠθικοῦ νόμου, παραβάσεις τοῦ νόμου τοῦ χριστιανικοῦ ; Καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει διατί δὲν ἐδικαιοῦτο ὁ ἱεροκῆρυξ νὰ καυτηριάσῃ αὐτάς ; Ἐὰν τὸ καυτήριον ὑπῆρξεν ἀδικαιολόγητον, ἐὰν ὑπῆρξε δριμύτερον τοῦ προσήκοντος, ἀναμφιβόλως δὲν εἶνε ἁρμοδία ἡ Δικαστικὴ ἀρχὴ νὰ ἐξετάσῃ ταῦτα.

Ἐὰν ὁ ἱεροκῆρυξ ἔλεγεν, ὅτι ὑπάρχουσι δικασταὶ ἀμαθεῖς, ἄπειροι διανοητικῶς ἢ ἠθικῶς ἀνάπειροι ἐν γνώσει τῆς Πολιτείας ἐκ τῶν προτέρων καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων, ἐξήταζε δὲ τοὺς σχετικοὺς νόμους καὶ κατεδείκνυε τὰ ἐλατώματα καὶ τὰς ἐλλείψεις αὐτῶν, βεβαίως τότε, καὶ ἂν ὡς βάσιν καὶ σκοπὸν εἶχε τὴν Ἠθικήν, θὰ εἰσεπήδα εἰς ἀλλότριον ἔδαφος καὶ θὰ κατεφαίνετο λησμονῶν ἢ παραβλέπων τὸ ὅριον τὸ χωρίζον τὴν Πολιτείαν τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οὐδὲν εἶχε δικαίωμα ἡ Δικαστικὴ ἀρχὴ νὰ εἰσέλθῃ ἐν τῇ ἰδιότητι αὐτῆς εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ἐλέγξῃ τοὺς λειτουργοὺς καὶ ἀντιπροσώπους αὐτοῦ **ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν καθηκόντων αὐτῶν** τῶν μετεχόντων θειότητος, μέχρις ἀποδείξεως τοῦ ἀναντίου ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων ἀντιπροσώπων τοῦ Θεοῦ κατὰ τοὺς νόμους Ἐκείνου κρινόντων τὴν τοιαύτην παρεκτροπήν. Ὁ Εἰσαγγελεὺς μεταβαίνει εἰς τὴν ἐκκλησίαν οὐχὶ ὡς εἰσαγγελεὺς τῆς Πολιτείας, οὔτε ὡς εἰσαγγελεὺς τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ὡς ἁπλοῦς χριστιανός, ὡς πάντες οἱ ἄλλοι. Μεταβαίνων ὡς Εἰσαγγελεὺς λησμονεῖ καὶ αὐτὸς ἢ παραβλέπει τὸ ὅριον τὸ χωρίζον τὴν Πολιτείαν τῆς Ἐκκλησίας. Τοὺς ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν καθηκόντων των λειτουργοὺς τῆς Θρησκείας ἐν τῷ Ναῷ, οἱ χριστιανοὶ ὁρῶσι καὶ κρίνουσιν ὡς τοιοῦτοι ἐπὶ τῇ βάσει μόνου τοῦ χριστιανικοῦ νόμου. Ἐν προκειμένῳ δὲ οὐδαμῶς πρόκειται περὶ πράξεως αὐτοτελοῦς καὶ ἀνεξαρτήτου τῶν καθηκόντων τοῦ ἱεροκήρυκος, περὶ πράξεως δυναμένης νὰ νοηθῇ αὐτὴ καθ' ἑαυτήν, ἐν τῇ αἰτίᾳ καὶ τῇ ἐκδηλώσει αὐτῆς. Καὶ ἂν ἤθελεν ὑποτεθῇ, ὅτι ὁ ἱεροκῆρυξ, ἑρμηνεύων τὸν Ἠθικὸν Νόμον, ἐπεξετάθη μέχρι προσβολῆς τῆς Δικαστικῆς ἐξουσίας. Διότι καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, μὴ δυναμένης τῆς προσβολῆς νὰ νοηθῇ αὐτοτελῶς κατὰ τὸ αἴτιον καὶ τὸ ἀποτέλεσμα, δὲν ὑπάρχει παρὰ μία κατάχρησις ἐν τῇ ἐνασκήσει καθήκοντος Ἐκκλησιαστικοῦ.

Ἀλλὰ καὶ ἐν οἱᾳδήποτε ἄλλῃ περιπτώσει, δὲν ὑπάρχει λογικὴ ἐπιτρέπουσα, δὲν ὑπάρχει χριστιανὴ συνείδησις μὴ ἀγανακτοῦσα καὶ μὴ ἀπαγορεύουσα αὐστηρῶς εἰς τὸν κ. Εἰσαγγελέα ἐκεῖνον, νὰ τεμαχίσῃ οἰκτρῶς τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἱεροκήρυκος καὶ εἰς ἑκάστην φράσιν αὐτῆς νὰ εὑρίσκῃ χωριστὴν πρόθεσιν, χωριστὴν καὶ ἀνεξάρτητον ἔννοιαν, ἰδιαίτερον σκοπὸν καὶ αὐτοτελὲς ἀποτέλεσμα. Ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Ἐκκλησίας θὰ καθίστατο χίμαιρα.

Ἀλλὰ καὶ ἀνεξαρτήτως τούτων, τὰ ὁποῖα δὲν ἠδυνήθη νὰ σκεφθῇ, εὔχομαι νὰ τὰ ἐννοήσῃ ὁ κ. Εἰσαγγελεύς, τί εἶπεν ὁ ἱεροκῆρυξ, ὥστε νὰ ἐξεγερθῇ ἡ δικαστικὴ φιλαυτία, ὥστε νὰ κεντηθῇ ἡ φιλοτιμία τοῦ φρουροῦ τοῦ Νόμου ; **ὅτι ὑπάρχουσι δικασταὶ ἐπιπολαίως μελετῶντες καὶ ἐπηρεαζόμενοι.** Καὶ εἶπεν ὁ ἐπιεικὴς καὶ ἀνεξίκακος λειτουργὸς τοῦ Θεοῦ, ὅτι ὑπάρχουσιν «**ἔνιοι ! ! !**

Ἔχω ἢ δὲν ἔχω δίκαιον, ἐλέγχων ὑμᾶς—ὅλους ἡμᾶς—δι' ἐπιεικῆ καὶ κεκαλυμμένην τῆς «Δικαιοσύνης» φρασεολογίαν ; Ἐδῶ μᾶς κατήντησεν ἡ, ἃς μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ εἴπω, ἀσύγγνωστος ἀνοχὴ καὶ δειλία, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἐδημιουργήθη λεληθότως κατάστασις εὐθέως καὶ ὁλοταχῶς ἄγουσα τὴν πατρίδα μας βεβορβορωμένην εἰς ἄτιμον καταστροφήν. Θεωρῶ τὴν ἔκφρασιν ταύτην ἐπιεικῆ. Θερμῶς δὲ σᾶς παρακαλῶ, νὰ δημοσιεύσητε τὴν ἑπομένην—πέμπτην—ἐπιστολήν μου, ἐν ᾗ διὰ βραχέων θὰ παρουσιάσω μέρη τινὰ τῆς ἀπαισίας εἰκόνος. Διότι πρέπει ν' ἀποδείξω, ὅτι οὐδ' ἐλαχίστην ἐμπνέει ἐμπιστοσύνην καὶ πεποίθησιν ἡ παρ' ἡμῖν Δικαιοσύνη. Οὔτε ἦτο δυνατὸν νὰ ἐμπνέῃ. Τοῦτο θὰ ἔπραττον διὰ τῆς παρούσης ἐπιστολῆς μου, ἂν δὲν μὲ διηρέθιζεν ἡ ἀνοσία Εἰσαγγελικὴ λογοκρισία καὶ τοῦ Ἄμβωνος, κατὰ τὴν ὡραίαν φράσιν ὑμῶν.

Μεθ' ὑπολήψεως καὶ ἀγάπης
Ὁ συνάδελφός σας
Εὐστράτιος Κουλουμβάκης

Ἀπὸ Τὰ Δικαστήρια Ἀθηνῶν

ΑΡΕΙΟΣ ΠΑΓΟΣ

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΚΗ
ΠΕΡΙ ΛΟΓΟΔΟΣΙΑΣ ΕΝ ΓΕΝΕΙ

[**Ἀμφισβητούμενα ζητήματα.—Γνωμοδότησις τοῦ Ἀντεισαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου κ. Κ. Μανιάκη κατὰ τὴν συνεδρίασιν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ Τμήματος τοῦ Ἀρείου Πάγου τῆς 5ης Νοεμβρίου τοῦ 1907.**]

Ἡ διάταξις τῆς ἡμετέρας Πολ. Δικονομίας ἡ ἐν ἄρθρῳ 714 αὐτῆς διατυπωθεῖσα, ἐλήφθη ἐκ τοῦ ἄρθρου 541 τῆς Γαλ. Πολ. Δικονομίας.

Κατὰ τὴν διάταξιν ταύτην, «Λάθη περὶ τὸν λογαριασμὸν, παραλείψεις περὶ αὐτὸν, διπλαῖ ἐγγραφαὶ τῆς αὐτῆς ποσότητος καὶ ἄλλα τοιαῦτα διορθώνονται κατ' ἀνάφορὰν παρὰ τοῦ αὐτοῦ Δικαστηρίου, νέαι δὲ ἀναθεωρήσεις τοῦ ὅλου λογαριασμοῦ εἶνε ἀπαράδεκτοι.

Ὀρθῶς ἀπεφήνατο ἡ ἀπὸ 24 Μαΐου 1870 ἀπόφασις τοῦ Ἀκυρωτικοῦ τῆς Γαλλίας, ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἀρχὴ, δὲν ἐφαρμόζεται, προκειμένου περὶ ἐτησίως δοθείσης λογοδοσίας, διδομένης ὑπὸ τοῦ διευθύνοντος τὸ γενικὸν λογιστήριον ἀνωνύμου Ἑταιρίας, διατελοῦντος ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ τὸν ἔλεγχον τῆς κατ' ἔτος συνεδριαζούσης Συνελεύσεως τῶν μετόχων, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἡ εἰρημένη λογοδοσία, οὖσα μέτρον τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως τῆς Ἑταιρίας, δὲν δύναται νὰ ἐξομοιωθῇ μὲ τὴν ἑκουσίαν λογοδοσίαν, ἥτις ἐγκριθεῖσα ἀπαγορεύεται νὰ ἀναθεωρηθῇ. Ὀρθῶς ἐπίσης τὸ αὐτὸ Ἀκυρωτικὸν, διὰ τῆς ἀπὸ 24 Ἰανουαρίου 1906 ἀποφάσεώς του, ἐθεώρησεν ὡς μὴ ἐφαρμοζομένην τὴν διάταξιν, καθ' ἣν περίπτωσιν ἐγένετο ἔγκρισις μερικοῦ λογαριασμοῦ, καίπερ ἀναφερομένου εἰς ἑτέρους προγενεστέρους, ἀφοῦ ἔκρινεν, ὅτι ἡ μερικὴ λογοδοσία, ἥτις τελευταῖον ἐδόθη, δὲν παρίστησι κατὰ τὰς ὑποβληθείσας αὐτῷ περιστάσεις τὸ ἐνιαῖον αὐτῆς.»

Ἄλλως ὅμως ἔχει τὸ θέμα, προκειμένου περὶ ἐγκριθείσης ἑκουσίας λογοδοσίας, δοθείσης ὑπὸ διαχειριστοῦ ὁμορρύθμου ἑταίρου ἐμπορικῆς ἑταιρίας.

Ἡ θεωρία περὶ τοῦ, ὅτι οἱ ἐτησίως διδόμενοι λ)σμοὶ δὲν παριστῶσι τὸ ἐνιαῖον τῆς λογοδοσίας, διότι τοῦτο δύναται νὰ παραστήσῃ ὁ μετὰ τὴν παῦσιν τῆς ἑταιρικῆς ἐπιχειρήσεως διδόμενος λ)σμὸς, πρόδειλον εἶνε ὅτι δὲν εἶνε βάσιμος, τοῦτο μὲν διότι ὑπὸ οὐδεμιᾶς διατάξεως τοῦ Νόμου καθιεροῦται, τοῦτο δὲ διότι οἱ ἐτησίως διδόμενοι λ)σμοί, φυσικῷ τῷ λόγῳ, εἰσὶν εὐχερέστερον καὶ ἀκόπως καταληπτοὶ ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων, τὸ δὲ ἐνιαῖον εὐκόλως συντίθεται διὰ τῆς συγκεντρώσεως τῶν ἐτησίων λ)σμῶν.

Ἐκ τῶν εἰρημένων ἕπεται ὅτι, ὁ διαχειριστὴς ὁμορρύθμου ἐμπορικῆς Ἑταιρίας, δοὺς ἐτησίως λ)σμοὺς ἐγκριθέντας, βοηθεῖται ὑπὸ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 714 τῆς Πολ. Δικονομίας, ὅπως ἀποκρούσῃ ἀγωγὴν ἐπιδιώκουσαν τὴν ἀναθεώρησιν λ)σμῶν παρωχημένων ἐτῶν, ἐγκριθέντων ὑπὸ τῶν δικαιούχων δεξιλόγων.

Ὑπάρχει ὅμως καὶ διάφορος γνώμη, διατυπωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου τούτου διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 280 τοῦ 1879 ἀποφάσεώς του :

Κατὰ τὴν ἀπόφασιν ταύτην, «ὅταν ὁ δοθεὶς λ)σμὸς ἦν ἁπλῶς ἐξώδικος καὶ οὐχὶ κατὰ τὸν τύπον τῆς ὑπὸ τῶν ἄρθρων 697 καὶ ἑπ. ὁριζομένης διαδικασίας, τὸ γεγονὸς τοῦτο δὲν καθιστᾷ τὴν περὶ λογοδοσίας ἀγωγὴν ἀπαράδεκτον, ἅτε μὴ ὑφισταμένης δίκης περὶ ἑκουσίας λογοδοσίας, διότι τὸ ἑκούσιον τῆς λογοδοσίας, ἣν προνοεῖ ὁ Νόμος ἐν ἄρθρῳ 697 τῆς Πολ. Δικονομίας, ἀναφέρεται εἰς τὸν αὐτοκλήτως δίδοντα ἐνδίκως λόγον τῆς διαχειρίσεως τοῦ δοσίλογον, περιέχει δὲ τὴν ἀντίστοιχον τοῦ καταναγκασμοῦ ἰδέαν ὡς πρὸς τὸν ἀρνούμενον νὰ δεχθῇ ἑκουσίως τὸν λ)σμὸν δεξίλογον».

Ἂς μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ ἔχω ἀντίθετον γνώμην πρὸς τὴν ἐν τῇ ἀποφάσει ταύτῃ, οὐχὶ σαφῶς ἐκτιθεμένην θεωρίαν.

(ἀκολουθεῖ)

οἰνοπνευματωδῶν ἐν τοῖς διαφόροις κέντροις. Ἐνῷ ἔχομεν πλήρη τὴν ἀντίληψιν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκην νὰ κατατρίβῃ μέρος τοῦ χρόνου του ἀναστρεφόμενος μετ' ἄλλων, οὐδεμίαν ἐξ ἄλλου θυσιάζομεν ἐνέργειαν πρὸς ἵδρυσιν ἁγνῶν κέντρων συνανα στροφῆς, ἐξωθοῦμεν δ' οὕτω τὴν ἀνθρωπότητα εἰς τὰ καπηλεῖα, ὅπου ἡ μέθη καὶ ἡ ἀκολασία. Ὅπερ δὲ τὸ ἔτι παράδοξον, ἐπίκουρος εἰς τὴν τοιαύτην κατάστασιν προσέρχεται ἀρνητικῶς καὶ ἡ πολιτεία, διὰ τῶν διαφόρων προσκομμάτων ἅτινα ἑκάστοτε παρεμβάλλει κατὰ τὴν ἵδρυσιν τῶν διαφόρων λαϊκῶν σωματείων καὶ τῶν ἄλλων συλλόγων, πρὸς οὓς ἀτενίζει ὡς πρὸς ἐχθροὺς ἀμειλίκτους.

Ἐκ παραλλήλου πρὸς ταῦτα οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ ὅτι ἡ θέσις τῆς γυναικὸς τῆς σήμερον δὲν εἶνε ἀνάλογος πρὸς τὸν πολιτισμὸν τῆς σημερινῆς ἀνθρωπότητος, ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἀπαραίτητον πορνείαν, πάντες πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὀλίγα ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἐπετέλεσεν ἡ νεωτέρα κοινωνία καὶ πολιτεία. Ἐλεύθερον εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τῆς πορνείας ἀφέθη τὸ ἔδαφος, ἐξηπλωμένη δ' αὕτη ἀχαλίνωτος εἰς τὰς ὁδούς, καταισχύνει πᾶσαν πρόοδον, σύρουσα μεθ' ἑαυτῆς τὴν ἐλεεινοτέραν ἐκφανσιν τῆς ἐξελίξεώς της : *τὴν μαστροπείαν*, τὴν ἀρρήκτως συνδεδεμένην μετ' αὐτῆς, ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ νοηθῇ πορνεία τῆς μορφῆς ὑφ' ἣν αὕτη θεωρεῖται κοινωνικὸς κίνδυνος.

Ποῖα τὰ ἐκ τῆς μαστροπείας ἀπορρέοντα κακὰ καὶ ποίαν κοινωνικὴν μάστιγα ἀποτελεῖ αὕτη, εἶνε περιττὸν νὰ καταδείξωμεν, ἀρκούμενοι νὰ ἐπαναλάβωμεν ὅτι τὸν τέλειον τύπον τοῦ μεθύσου, τοῦ ὀκνηροῦ, τοῦ ἀέργου καὶ τοῦ ἐγκληματίου, ἐκπροσωπεῖ ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἡμῶν κοινωνίᾳ ὁ μαστροπός. Μεμονωμέναι ἐνέργειαι πρὸς καταπολέμησιν τοῦ νεοπλάσματος τούτου καὶ μεμονωμέναι καταδικασταὶ ἀποφάσεις κατὰ μαστροπῶν εἶνε καὶ θὰ παραμένουν ἄνευ ἀποτελέσματος. Ἀνάγκη τὸ κακὸν νὰ καταπολεμηθῇ εἰς τὴν ῥίζαν του.

Τοιαῦται αἱ συνθῆκαι ὑφ' ἃς προάγεται ὁ πολιτισμὸς τῆς σήμερον καὶ ὑπὸ τοιούτους ὅρους ἀποροῦμεν διατὶ προάγεται συγχρόνως καὶ τὸ ἔγκλημα.

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΛΑΘΟΥΣ

Ἐν τῇ ἐν τῷ προηγουμένῳ ὑπ' ἀριθ. 69 τῆς 3ης Νοεμβρίου 1907 φύλλῳ τῆς «Δικαιοσύνης» δημοσιευθείσῃ ἀγωγῇ τῆς ἐν Ἀθήναις ἑδρευούσης ὁμορρύθμου ἐμπορικῆς ἑταιρίας ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Γ Χ. Στρατούλης καὶ Σ. Σσαμπηρᾶς» κατὰ Χαραλάμπους Πετρούτσου κατοίκου τέως Αἰγίου καὶ ἤδη ἀγνώστου διαμονῆς ἐδημοσιεύθη ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους ἐσφαλμένως ἡ ἐπωνυμία τῆς ἐναγούσης ἑταιρίας ὡς Γ. Χ. Στρατούλης καὶ Σ. Τσαγκρῆς» ἀντὶ «Γ. Χ. Στρατούλης καὶ Σ. Τσαμπηρᾶς».

Ἐν Ἀθήναις τῇ 8 Νοεμβρίου 1907.

Ὁ τῆς ἐναγούσης ἑταιρίας
Πληρεξούσιος δικηγόρος
Σπῦρος Βελλῆς

Ζητοῦνται οἱ «Νέοι Πανδέκται» Ν. Κουντουριώτου (ἔκδ. Γ. Φέξη). Ἐπίσης καὶ τὰ «Βασιλικὰ» (ἔκδ. Ι. Ζέπου). Προσφορὰ εἰς τὰ γραφεῖα τῆς «Δικαιοσύνης».